

Durant el discurs de commemoració del 28è aniversari de la fundació del Partit Comunista Xinès, el 30 de juny del 1949, any del naixement de la República Popular, Mao Zedong responia a aquells que l'acusaven de dictador: "Estimats senyors, heu encertat, això és precisament el que som. L'experiència que el poble xinès ha acumulat al llarg de diverses dècades ens ensenya a aplicar la dictadura democràtica del poble; això vol dir privar els reaccionaris del dret d'expressar-se i deixar que sigui el poble que tingui aquest dret." Mao va prometre una revolució que consistia en un procés llarg i difícil que algun dia culminaria amb l'alliberament del poble. Per a molts xinesos, el gran líder va obrir la porta a un camí costós que encara avui dia recorren, i consideren que les actuals mancances que pateixen no són sinó el preu que han de pagar per a assolir una esplendor que cada vegada és més a prop. Han passat 59 anys des de la fundació de la República Popular de la Xina i allò que era un país empobrit avui es la quarta economia del món; una nació nova i moderna que avança imparablement cap al desenvolupament i que, amb l'organització dels Jocs Olímpics de Pequín, ho vol demostrar.

L'esperit de canvi ha permès a la dictadura comunista de guanyar-se l'adjectiu de *moderada* com a reconeixement a la seva transformació. Però, sigui quin sigui l'atribut que l'acompanyi, no deixa de ser la dictadura més gran del món que acollirà un esdeveniment, els Jocs Olímpics, amb el qual ha promès fer història. *Kai Fang* vol dir, en xinès, 'l'obertura'. Amb aquesta expressió Deng Xiaoping va batejar l'inici d'una nova etapa per a la Xina l'any 1978. Els ideals ja no eren tan importants i l'únic objectiu era que l'estat funcionés per evitar-ne l'esfondrament. Llavors esdevingué fonamental millorar mínimament el nivell de vida dels seus súbdits mitjançant una obertura econòmica progressiva. Un punt i a part similar al que volen ser els Jocs Olímpics de Pequín, que s'han presentat com un pas endavant que implicarà uns canvis vitals per al país comunista. Això hauria d'incloure entendre l'obertura no tan sols com a canvi de sistema econòmic, sinó també integrar-se en un panorama internacio-

La Xina s'examina

L'organització dels Jocs Olímpics de Pequín és una oportunitat que té la Xina per a mostrar al món que és un país desenvolupat. Però en aquesta gran potència econòmica hi ha una greu desigualtat social i una manca de respecte pels drets humans; una situació que el règim comunista mira d'amagar, conscient que els dissidents, activistes i periodistes d'arreu del món disposaran d'un gran aparador per a denunciar-ho.

El terratrèmol modifica el pas de la torxa

Els Jocs Olímpics s'apropen i no hi ha res que pugui aturar la Xina. Enmig de la desolació deixada pel terratrèmol de la província de Sichuan, la flama olímpica continua recorrent el país. L'aparell de propaganda de l'estat s'ha encarregat d'atribuir també a l'esperit olímpic la força necessària per a superar una tragèdia que ha deixat més de 69.000 morts i 17.000 desapareguts. La torxa simbolitza ara l'esperança que uneix els xinesos. A diferència de les revoltes del Tibet, la comunitat internacional ha aprovat la gestió del politburó. L'excel·lent transparència ha permès que el món pogués veure com el poble responia al patriotisme pregonat per Pequín per anar endavant. A més, la llibertat dels mitjans de comunicació en la cobertura del desastre han mostrat una Xina que a mesura que s'apropen els Jocs s'obre al món. Després del terratrèmol, la torxa només s'ha aturat durant els tres dies oficials de dol. Això no obstant, el seu pas per Sichuan, la zona més afectada, s'ha ajornat fins a principi d'agost, i fa unes setmanes que el comitè organitzador va anunciar que reduïa l'estada de la torxa al Tibet de tres dies a un.

Un grup de joves nacionalistes xinesos es manifesten davant un supermercat Carrefour a la ciutat de Xi'an, el passat mes d'abril, després de circular el rumor que aquesta empresa francesa donava suport a les reivindicacions del Tibet.

nal com un actor més, i per tant, poder rebre crítiques i ser qüestionats. Però el règim està massa ben acostumat perquè a casa compta amb un meticulós procés propagandístic i de censura que fa callar les veus dissidents. I, en contrast, a fora, el panorama és oposat i les crítiques que n'arriben no són gaire ben encaixades.

Sense gaires canvis. La prova que la Xina de Mao del 1949 i la del Pequín 2008 encara tenen moltes coses en comú és que el govern està disposat a prendre tantes mesures i restriccions com calgui per a assolir l'èxit promès.

Els Jocs Olímpics haurien d'haver estat una finestra a la llibertat d'expressió, però donar el torn de paraula al poble és massa arriscat i sembla que el politburó ha après d'errors passats. El 1956 Mao va engegar una campanya sense precedents, "Les Cent Flors", amb l'objectiu d'encoratjar un criticisme *constructiu* que donés un cop d'efecte al progrés. Però la sinceritat d'alguns crítics li va demostrar que la seva visió era errònia; aleshores, va posar punt final a aquest petit respir i va silenciar tots aquells qui havien alçat la veu. Ara, a mesura que s'acosta l'afortunada data del 8-8-8 (els

xinesos creuen que el número vuit és el de la bona sort), atrauen més i més mirades. Són el centre d'atenció i no poden permetre's que la sinceritat d'alguns inestabilitzi el país traient a la llum els greus problemes socials que encara arrossegueuen.

Dissidents com Hu Jia, empresonat fa poc, acusat de subversió, han demostrat que, tot i la fortalesa aparent, el règim tem aquells coratjosos que no estan disposats a deixar-se silenciar. La proximitat dels Jocs ha servit també perquè s'identifiquessin, es vigilessin i, en cas necessari, es detinguessin, totes aquelles

Neutralitzar les minories ètniques

Cada mes de març, durant el primer dia de sessió de l'Assemblea Nacional Popular, la plaça de Tiananmen s'omple de delegats que arriben de totes les províncies. Baixen dels autobusos al mig de la plaça i caminen fins al Gran Palau del Poble. Entre els uniformes militars i els vestits grisos dels funcionaris, es destaquen els exòtics delegats de les minories ètniques vestits amb les seves millors gales tradicionals. Les televisions i els fotògrafs busquen una imatge amb un toc de color i envolten els delegats tibetans, els hmongs o bé els hui. Són algunes de les 55 minories ètniques que reconeix el govern i representen una proporció d'un a dinou respecte a l'ètnia majoritària, els han.

Segons el govern, la integració es total i fins i tot hi ha una discriminació positiva (poden tenir més d'un fill, per exemple), però les ONG acusen les autoritats de fomentar la immigració dels han cap a les zones on resideixen les minories per diluir-ne les tradicions, les llengües i les religions. Els tibetans, budistes, i els uigurs del Xinjiang, musulmans, són al punt de mira de Pequín: els primers per les recents revoltes a Lhasa, els segons després d'haver-ne estat detingut un grup d'activistes que segons Pequín volien fer esclatar un avió i segrestar atletes durant els Jocs Olímpics. Però analistes internacionals temen que aquestes acusacions serveixin per a justificar una repressió encara més forta al Xinjiang i al Tibet, on la premsa internacional té vedada l'entrada lliure.

entitats i persones que podrien posar en perill l'harmonia de l'esdeveniment. Quan el Comitè Olímpic Internacional ha rebut crítiques per l'adjudicació dels Jocs a la Xina s'ha defensat assegurant que implicarien una obertura en llibertat d'expressió i drets humans, però a la pràctica s'ha estret el nus que ja ofega les veus dissidents. S'elaboren llistes amb potencials portadors de problemes, que inclouen ONG i periodistes; es restringeixen els visats per controlar més fàcilment qui entra i qui surt del país, quan i per què; o es controlen els estrangers que resideixen a Pequín. S'haurà d'esperar fins a l'agost per veure com seran tractats per les autoritats els 30.000 periodistes que cobriran l'esdeveniment esportiu, o què faran si els activistes que hi arriben volen aprofitar l'avinentsa per manifestar-se davant els ulls del món.

A l'ombra de les grans fites.

El creixement econòmic de la Xina és espectacular, com ho mostra l'11% d'increment de l'any passat. Ser la fàbrica del món l'ha situada a la capçalera de les llistes internacionals: es el país capdavanter que més creix, és el que més divises estrangeres acumula i el que té un superàvit comercial més gran. Però tanta dada microeconòmica

reixida fa ombra a la situació de creixement desigual que es viu dins el país. Les diferències entre les zones rurals i la ciutat són com més va més grans, i la manca de beneficis socials com, per exemple, en educació i en sanitat gratuïtes, amenacen de crear un precipici entre rics i pobres. La corrupció es endèmica i mina la confiança dels ciutadans en l'administració, creix la desocupació i la inflació també s'ha disparat. Tot i la intervenció estatal en l'economia, els preus del menjar no paren de créixer mentre el govern treballa contra rellotge per estabilitzar-los, amb l'objectiu d'evitar revoltes d'aquells que cada vegada tenen més dificultats per dur el plat a taula. I s'hi afegixen encara problemes de mal resoldre, com la manca de dones, de resultes de la política d'un fill únic. Tot plegat provoca un descontentament social que moltes vegades desemboca en manifestacions. Fins i tot el govern va reconèixer que durant el 2006 va haver-hi 86.000 actes de protesta.

Mentrestant, alguns ciutadans anònims de la Xina volen aprofitar el poder d'atracció dels Jocs Olímpics per denunciar les injustícies que pateixen, sobretot aquells qui viuen fora de la capital. Pequín és seu de l'Oficina de Peticions, on la població pot denunciar

des d'abús per part de les autoritats locals a expropiacions, mitjançant peticions al govern central, que solen quedar pendents de resolució quasi eternament. Però aquest agost fins i tot l'Oficina de Peticions tancarà per vacances. S'especula que el nombre de peticionaris que volen convertir els Jocs en un altaveu podria arribar fins a 200.000, una xifra massa escandalosa que posaria en evidència que el poble és deixat de banda en la croada per al desenvolupament. Segons un article publicat per *Asia Sentinel*, els suburbis de Pequín seran escenari de centres de detenció que frenaran l'entrada de peticionaris a la capital. D'una altra banda, Amnistia Internacional ha denunciat l'existència d'una operació de *neteja*, prèvia als Jocs Olímpics, i la detenció de milers de peticionaris, alguns dels quals han estat condemnats a un procés de reeducació mitjançant treballs forçats.

Per tot plegat, ja hi ha moltes veus que tenen dubtes sobre si el nomenament de Pequín per a organitzar els Jocs Olímpics ha estat prematur. Les revoltes al Tibet han demostrat fins a quin punt la Xina es una balança que encara es pot inestabilitzar fàcilment. En aquest sentit els exercicis de propaganda són vitals per a restaurar l'orgull nacional. El resultat, un poble que s'enfronta unit a les adversitats. Amb tot, encoratjar el patriotisme pot resultar una perillosa arma de doble tall. La població xinesa és integrada per 55 ètnies diferents, però la han en suma un 91%. En aquest context, els analistes alerten del perill que apel·lar al nacionalisme com a elixir de la victòria es converteixi, amb el temps, en xenofòbia.

"Res no s'acaba i tot comença", deia J. V. Foix en un poema. Des del 1977 al 1978 la Xina va viure la primera Primavera de Pequín, un petit episodi de liberalització política. El segon va ser entre el 1997 i el 1998, després de la mort de Deng Xiaoping. Tot rebrota. I s'esperava que el 2008 els xinesos poguessin gaudir d'una tercera primavera. Però els membres actuals del Partit Comunista comparteixen el temor amb el venerat líder: que un petit respir posi en perill el seu lideratge.

*Iris Mir
Pequín*